
ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Олена Омелянюк, ст. викладач

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

(м. Київ)

На цей час у Європі відсутня єдина система інституційної оцінки діяльності освітніх установ, яка відповідала системі акредитації США. Проте в кожній європейській країні існують свої підходи до забезпечення й оцінки якості вищої освіти. Для координації розробки європейських стандартів якості освіти, вирішення проблем сертифікації та акредитації навчальних програм і установ у 2000 р. була створена Європейська мережа організацій гарантії якості у сфері вищої освіти (European Network for Quality Assurance in Higher Education, ENQA). У 2004 р. вона була перейменована у European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA). Відповідно до рішення Берлінської декларації ENQA (Berlin communiqué, 19 вересня 2003 р.) ENQA розробила «Стандарти та Директиви для гарантії якості вищої освіти у Європейському регіоні», які було запропоновано країнам-учасникам Болонського Процесу у Гельсінкі у 2005 р. Цей документ є основою для побудови системи внутрішньої та зовнішньої оцінки і гарантії якості освіти та акредитації Європейських агентств з оцінки якості освіти. У 2008 р. в Брюсселі (Бельгія) було створено Європейський реєстр забезпечення якості освіти (European Quality Assurance Register for Higher Education, EQAR). Метою EQAR є забезпечення прозорої і доступної інформації про агенції із забезпечення якості освіти, що працюють у Європі, а також сприяння мобільності студентів та підвищення довіри до вищих навчальних закладів.

У системі освіти Франції, діє принцип регулярної національної оцінки якості програм вищих навчальних закладів, освітніх пропозицій і системи сертифікації. Результати цих оцінок беруться до уваги перед прийняттям державних рішень щодо акредитації на обмежений період часу. Незалежний адміністративний орган (Agence d'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur / Evaluation Agency for Research and Higher Education, AERES) несе відповідальність за оцінку якості вищих навчальних закладів, дослідницьких інститутів та наукових організацій. Створення AERES відображає прагнення уряду Франції до формування єдиного механізму оцінки якості вищих навчальних закладів на національному рівні, оскільки вперше місія з оцінювання навчальних закладів та науково-дослідницьких підрозділів покладається на одну структуру.

У 2011 р. на базі Європейського Союзу була створена незалежна організація High Level Group, місією якої стала оцінка сучасного стану якості

освіти у європейській вищій школі і розробка практичних рекомендацій щодо модернізації вищої освіти країн-членів. У звіті за 2013 р. Європейською Комісією було запропоновано 16 рекомендацій, які включають заклик до обов'язкової сертифікованої підготовки професорсько-викладацького складу у вищих закладах освіти, надання допомоги студентам у розвитку підприємницьких та інноваційних навичок та створення Європейської академії освіти.

Проблема підготовки професорсько-викладацького складу знаходить своє втілення. Так, Міністерство освіти та досліджень Естонії за підтримки Європейського соціального фонду започаткувало програму Primus (2008-2014), метою якої є гарантія якості освіти. Одним з найбільш важливих напрямків діяльності програми є удосконалення процесу викладання і контроль за підвищенням кваліфікації професорсько-викладацького складу, а також організація навчальних курсів для підвищення компетентності викладачів. Особливістю цієї програми є новітня структура розподілу професорсько-викладацького складу на дві групи. До першої групи входять викладачі, які займаються виключно викладацькою діяльністю, друга група включає науковців, які займаються дослідницькою діяльністю. Перша група, в свою чергу, ділиться на три підгрупи: 1) вчителі-наставники, 2) інструктори, які надають допомогу викладачам і займаються підвищенням їх кваліфікації, 3) викладачі, які навчають докторантів.

Для забезпечення якості вищої освіти Республіка Словенія прийняла програму на 2011-2020 рр., в основі якої лежить діяльність, спрямована на безперервний освітній розвиток і надання підтримки в реалізації цього проєкту шляхом створення спеціальних навчальних центрів для вдосконалення педагогічної майстерності викладачів і основних компетенцій, необхідних у навчальному процесі.

В Іспанії Національне агентство з оцінки якості та акредитації (The National Agency for Quality Assessment and Accreditation of Spain, ANECA), у співпраці з усіма регіональними органами оцінювання якості освіти, створило програму оцінювання продуктивності навчання DOCENTIA. Участь у цій програмі є добровільною для вищих навчальних закладів. Університет представляє свій план, де висвітлюються здобутки закладу у навчанні, (ANECA) для подальшої його атестації. Оцінювання викладацького складу за програмою DOCENTIA відіграє дуже важливу роль в процесі акредитації вчителів. Програма розглядає три аспекти у навчанні: структуру курсу, вдосконалення процесу навчання і результати діяльності.

У відповідності з європейськими стандартами, оцінка системи якості роботи вищої школи заснована на двох взаємодоповнюючих принципах, а саме:

- самооцінка, яка дозволяє кожній структурі вимірювати свою ефективність і має велике значення з точки зору автономії;
- зовнішня оцінка, яка здійснюється, шляхом аналізу звіту про самооцінку та іншої документації, а також аналізу відповідності діяльності закладу освіти його місії та стратегії.

Таким чином, проблема якості навчання у вищій школі знаходить своє втілення як у підготовці студентів, так і у підвищенні вимог до педагогічної підготовки співробітників європейських вищих навчальних закладів, їх безперервної професійної освіти та сертифікації.

СТРУКТУРА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ПОЛЬЩІ

(на прикладі Університету імені Адама Міцкевича в м. Познань)

Леся Осьмірко

*Оптико-механічний коледж
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(м. Київ)*

У сучасних умовах якісно новим способом вирішується проблема розвитку і використання людських можливостей, оскільки пред'являються вищі вимоги до самостійності, ініціативи, творчості людини. Це пояснює підвищення інтересу до проблеми самореалізації молоді, але досі питання самореалізації і, зокрема, удосконалення студентського самоврядування, є відкритим для досліджень. Якісно новий етап розвитку свідомості українського студента вимагає чіткого і детального вивчення студентського самоврядування в інших європейських країнах, зокрема в Польщі, що є найближчим сусідом України.

Цікавим і корисним є досвід його організації в одному з найбільших і найпрестижних польських ВНЗ – Університеті імені Адама Міцкевича в м. Познань. Перш за все, як зазначено на офіційному сайті університету, студентське самоврядування, «маючи цілісну систему принципів організаційної інфраструктури, керуючись законом про вищу освіту, дає студентам сильний та ефективний засіб визначення, формування та впливу на форми і розмір характеросвітньої діяльності та імідж університету в цілому» [3, с. 64]. Підструктура університету носить назву «Alma Mater Posnaniensis». В її основі маємо структуру, цінну своєю багаторічною традицією студентського самоврядування. Вона протягом 90 років існування Університету імені Адама Міцкевича розвивалася і проходила різні етапи перетворення.

Сьогодні самоврядування студентів ВНЗ нараховує близько 42 тисяч членів, що забезпечує сильний голос у прийнятті рішень не лише у справах студентів, в процесі освіти і науки або соціальних напрямках діяльності, а й у керівництві університету, формуванні його образу і стратегій розвитку. Зважаючи на те, що всім студентам важко було б реалізувати свої права та обов'язки, передбачені в законі, він діє через свої органи.

Багаторічний досвід роботи є базисом для професійної системи органів студентського самоврядування. «Головним органом є Парламент Сту-